

Projektnamn: Förstudie Teknikutveckling och innovation

Programområde: Nationella regionalfondsprogrammet

Ärende ID: 20201034

Slutrapport

Vad pågår internationellt inom området och vilken erfarenhet kan dras av det?

WSP har fått i uppdrag att göra en omvärldsanalys och beskriva det som pågår internationellt inom området. Resultatet av denna är beskrivet i WSP:s PM Omvärldsanalys (se egen länk).

Vilka projekt finns/har genomförts nationellt inom området?

Det finns en rad olika projekt och insatser som har genomförts och som pågår både regionalt och nationellt. Mycket fokus ligger på företagen som utvecklar produkten och tjänsten, men det finns även insatser där SMF som beställare kan erhålla stöd. Det finns dock ingen insats som tar ett nationellt grepp och erbjuder ett stöd med utgångspunkt i SMF:s behov av energieffektiva lösningar.

Hur kan insatserna inom det nationella programmet växla upp, komplettera samt möta behoven i pågående nationella initiativ?

Flertalet av Energimyndighetens övriga projekt inom det Nationella Regionalfondsprogrammet har som gemensamt syfte att få igång företag att arbeta med energieffektivisering genom att göra en energikartläggning och börja arbeta systematiskt och strukturerat med sin energianvändning. Inom ramen för dessa projekt kan det uppkomma behov av energieffektiva lösningar där vissa inte finns tillgängliga på marknaden. Insatserna, som kan lyftas in i ett nytt ramprojekt, är framtagna för att främja tillgången till och användning av energieffektiva lösningar. Härigenom kan även effekterna av övriga initiativ växlas upp.

Nedanstående nationella initiativ har identifierats som särskilt intressanta att växla upp och/eller komplettera/samverka med:

Energieffektiviseringsnätverken. Nätverken kan fungera som behovsfångst där behov av teknikutveckling kan identifieras. Företagen som deltar i nätverken (inkl. koordinatörer och energiexpert) ska känna till de stödmöjligheter som finns och uppmuntra företagen att gå vidare med teknikutveckling/innovation om det finns ett intressant spår/behov.

Energikartläggningsstödet (EKS). Genomförda energikartläggningar kan användas som behovsfångst. Det kan ske genom att åtgärder från energikartläggningarna löpande sammanställs och analyseras av Energimyndigheten. Gemensamma behov kartläggs och kan ligga som grund för specifika initiativ från Energimyndigheten, t.ex. bildandet av beställargrupper och genomföra särskilda utlysningar.

Stöd inför energieffektiv investering. Stödet avser en studie inför en energieffektiv investering. Behov av teknikutveckling kan uppkomma och projektet kan till viss del användas som behovsfångst, dock i samverkan med EKS.

Energitjänsteprojektet. Stöd att demonstrera/testa nya energitjänster kan uppkomma och företagen kan då söka stöd från ett ev. ramprojekt. Ramprojektet kan även möjliggöra stöd att bilda beställargrupper för att gemensamt i grupp beställa energitjänster.

Regionala noder. Noderna har en viktig roll som vidareförmedlare av stödet, särskilt kopplat till seminarierna efter genomförd energikartläggning.

Övrig verksamhet på Energimyndigheten. Samverkan med insatser med SMF som målgrupp på avdelningarna Forskning och Innovation samt Tillväxt kommer bli viktigt för att samordna insatser och dra nytta av varandras projekt. Bland annat kan lovande forskningsresultat fångas upp och spridas via de kanaler som Nationella regionalfonden har.

Etablerade nationella industrinätverk. I den mån nätverken kommer att fortsätta sin verksamhet kan dessa nätverk användas som behovsfångst. Ingående företag är också en intressant målgrupp för det stöd som kan erbjudas i ramprojektet.

Industriparker/företagskluster. Identifierade industriparker och företagskluster som verkar lokalt och regionalt kommer att vara en viktig kanal att nå ut med stödet och få företag att börja arbeta med energieffektivisering. Beroende på mognadsgrad kan företagen först slussas in i övriga projekt, sen kan stöd från ett ev. ramprojekt bli aktuellt.

Vilka aktiviteter och insatser behöver ingå i ett genomförandeprojekt för att de tänkta målen och effekterna ska uppnås på bästa sätt? Och vilken stödgrund ska användas i respektive aktivitet/insats?

Tänkta insatser i projektet är framtagna utifrån ramarna för det nationella regionalfondsprogrammet, avdelningens effektmål och det vi känner till om företagens behov och hinder för energieffektivisering. Insatserna kommer i huvudsak att adressera hinder såsom Hög upplevd risk och Låg kunskap om energieffektivisering och energieffektiv teknik.

Ett ramprojekt är tänkt att erbjuda små och medelstora företag en verktygslåda med olika stödmöjligheter utifrån sina specifika behov. Företag som deltar i energieffektiviseringsnätverk, våra tidigare branschnätverk och övriga regionala och lokala energinätverk bedöms vara enskilda intressanta målgrupper.

Projektet kan schematiskt delas upp i två delar:

Insatser riktade till företag: Ett antal definierade stöd som företag kan söka från Energimyndigheten utifrån sina behov. Dessa stöd kan delas in i basstöd som finns tillgängliga under hela projekttiden, och stöd via begränsade utlysningar där Energimyndigheten utifrån behov och utvecklingspotential lyfter fram specifika områden.

Arbete på Energimyndigheten för att främja teknikutveckling inom områden där behov tydligt finns identifierat. Utlysningar kan användas som ett medel för att kraftsamla kring en specifik fråga/insats.

Basstödet kan göras tillgängligt via en öppen utlysning under hela projektperioden och kommuniceras som komplement till övriga regionalfondsprojekt. Utöver det kan en viss summa avsättas per år till utlysningar inom utvalda områden. Exakt vilka områden som blir aktuellt bör beslutas under projekttiden och utgår från det behov som fångas

upp hos SMF.

Stödgrunderna för insatserna som riktas till SMF är Förordning (2008:761) om statligt stöd till forskning och utveckling samt innovation inom energiområdet och Förordning (2003:564) om bidrag till åtgärder för en effektiv och miljöanpassad energiförsörjning.

Insatser som identifierats som möjliga att lyfta in i ett ramprojekt är följande:

- Demonstrationsprojekt/test inför implementering av nya lösningar
- Innovationskluster
- Stöd att genomföra innovationsupphandling
- Förstudier (inför demonstration, teknikutvecklingsprojekt, upphandling)
- Implementering av energiledningssystem eller uppföljningssystem
- Utveckla samarbete med omgivande samhälle
- Kunskapshöjande insatser för organisationens personal
- Utveckla verktyg och metoder

Hur ska genomförandeprojektet läggas upp för att stimulera små och medelstora företag att delta i projektet, ge bästa möjliga mervärde till övriga pågående projekt och vara enkelt för företagen att ta del av?

För att nå framgång i projektet kommer det vara viktigt att använda de strukturer och kommunikationskanaler som finns för SMF. Förutom att arbeta genom de pågående regionalfondsprojekten, bör även övriga kluster/nätverk/sammanslutningar som med olika inriktning samlar SMF på ett lokalt och regionalt plan användas som kommunikationskanal. En sammanställning över sådana kluster/nätverk är genomförd av WSP, se PM "Kartläggning — Sammanställning av nätverk och företagskluster". Genom att befintliga strukturer används som kommunikationskanaler och behovsfångst där lämpligt, kan projektet spridas samt anpassas efter de behov som SMF har. Det blir enklare att komma till ett forum där SMF redan finns samlade, än att sprida information och projektidéer till enskilda SMF.

Det är även viktigt att insatser i form av stöd till SMF kompletteras med aktivt arbete på Energimyndigheten. Det bör inkludera:

Främja marknadsintroduktion av forskningsresultat bl.a. genom samarbete med avdelningen Forskning och Innovation. I detta inkluderas även spridningsaktiviteter och att matcha behov med lovande forskning.

Aktivt arbeta med behovsfångst för att identifiera utvecklingsområden.

Data från energikartläggningsstödet och nätverken kan löpande sammanställas och analyseras. Nätverkens energiexperter kan aktivt jobba med behovsfångst när de genomför/uppdaterar företagets energikartläggningar. Som ett resultat av detta arbete, kan Energimyndigheten ta initiativ till att sätta samman beställargrupp inom ett visst område inom en viss bransch. T.ex. har pumpning inom industrin tidigare identifierats som ett område som kan lämpa sig för teknikupphandling.

Energimyndigheten kan utifrån arbetet med behovsfångst även välja att kraftsamla kring specifika områden och göra riktade utlysningar.

Aktivt arbete med kommunikation och resultatspridning i syfte att genomföra projekt och eventuellt nya produkter och tjänster ska få en bred tillämpning på marknaden.

De stöd som Energimyndigheten kan komma att erbjuda till SMF måste presenteras på ett mycket tydligt och enkelt sätt. Nätverkskoordinatorer, energikontor och andra viktiga vidareförmedlare behöver få information och enkelt kommunikationsmaterial för att sprida information om de stödmöjligheter som erbjuds.

För att underlätta för SMF vid ansökan behöver tydliga instruktioner tas fram hur ansökan och kommande rapportering sker. Resurser på Energimyndigheten bör avsättas för att vägleda företagen i den administrativa processen.

Vilka organisationer och nyckelpersoner behöver engageras och knyts till projektet?

Det kommer vara viktigt att arbeta via befintliga strukturer som på olika sätt samlar SMF. Nyckelpersoner är vidareförmedlare som möter SMF på ett lokalt och regionalt plan i dialog kring energieffektivisering, men även i andra frågor. En framgångsfaktor är att möta SMF i de sammanhang de verkar och därigenom få fram information om projektet och de stödmöjligheter som finns.

Identifierade vidareförmedlare behöver ges tydlig och pedagogisk information. Det bör finnas informationsfolder om de stöd som erbjuds, bra information på websidan och en tydlig PPT.

Följande vidareförmedlare kan särskilt användas:

Energikontor

Länstyrelser

Näringslivskontor på kommuner

Branschföreningar

Lokala och regionala företagskluster